

giver Anledning til at tage lidt mere haandfast paa den Sag, end det vil ske, hvis den ligger under Indenrigsministeren.

Rambusch: Naar den højtærede Forsvarsminister talte om det store Ansvar, der kunde følge med at tage haardt paa Overtræderne af denne Lov, og om, at dette muligvis kunde føre til en Katastrofe, maa man dog derved ikke helt se bort fra, at det er noget, som de vedkommende vælger aldeles frivilligt. Den ærede sidste Taler har allerede berørt dette Spørgsmaal noget, jeg vil minde om et Forhold, som ikke er nævnt før, nemlig at den vedkommende ved jo, at dette Krav svæver over ham. Han ved det eller bør vide det, allerede længe før det Tidspunkt kommer, da Kravet skal fyldestgøres, og det staar ham fuldstændig frit for, naar han gør det i Tide, at rejse til et andet Land — der findes jo endnu Lande, hvor der ikke er almindelig Værnepligt. Derved kan han altsaa komme helt ud af denne Konflikt og slippe for dette Krav, som han mener absolut ikke at kunne opfylde. Jeg kunde tænke mig, at man stillede sig saa imødekommende, at man, selv om han havde forsømt at udvandre paa en Tid, hvor han endnu havde Ret til det, fandt sig i, at han, endogsaa efter at han var idømt Straf for at være kommet i Konflikt med Løven, forlod Landet, naar han erklærede, at han hellere vilde det end gøre Militærtjeneste. Men at man saa skulde behøve at gaa af Vejen for den Fare, at han kunde dræbe sig selv ved Sult, indser jeg ikke, der er nogen som helst Grund til. Jeg synes, at man skulde gøre ham det saa svært som muligt at vælge denne fortvivlede Udvej ved at sætte god Forplejning for ham, men saa lade ham selv om, hvorvidt han vilde nyde den eller ikke. Men naar han med fuld Frihed til at spise, saa godt han vil, alligevel foretrækker at sulte sig ihjel, ja Herre Gud, saa lad ham gøre det.

Den ærede Forsvarsminister syntes ikke rigtig om min Antydning af, at der med Forsømmelse af Værnepligten passende kunde følge Tab af Valgret og af andre politiske Rettigheder. Jeg skal gøre opmærksom paa, at det ingenlunde er noget nyt, som er opfundet af mig, men en ganske lignende Tanke har været fremme allerede forlængst. Det udtales saaledes i en Forordning af 1801 om Opbydelse til Fædrelandets Forsvar udtrykkelig, at den, der nægter at lyde sin Øvrigheds Opfordring til Landets Forsvar, skal straffes „som

Kongens Buds modvillige Overtræder og anses som en fejg Mand, der er uværdig til at kaldes Dansk“. Fra dette Udtryk: „anses for uværdig til at kaldes Dansk“ til Tabet af Valgret er Springet ikke saa overordentlig stort. Det er i Virkeligheden to Nuancer af samme Tanke. Og den samme Tanke gaar igen i den senere Lovgivning. I den første Værnepligtslov af 12. Februar 1849 betonedes det ogsaa, ganske vist efter at der, som den højtærede Forsvarsminister har gjort opmærksom paa, var nævnt en hel Del Fritagelsestilfælde, at enhver skal i Tilfælde af, at Landet er i Fare og kræver det, være forpligtet til at bidrage til Forsvaret.

De øvrige Bemærkninger, den højtærede Minister fremkom med, tyder ikke paa nogen stor principiel Uoverensstemmelse mellem os, og jeg anser det ikke for Umagen værd eller for at være til nogen Nytte at komme ind paa Pindehuggeri om enkelte Udtryk eller Detailler, en nøjere Drøftelse vil kunne finde Sted i det kommende Udvalg.

Forsvarsministeren (P. Munch): Den ærede Ordfører for Partiet Venstre (J. Pedersen) mente, at det ikke uden videre var tilstrækkeligt at gaa ud fra den Maade, hvorpaa Grundlovsfædrene selv havde forstaaet Grundloven. Han mindede om, at de samme Paragraffer gaar igen i den nye Grundlov; men jeg maa rigtignok mene, at naar man har kunnet slutte sig til at lade disse Paragraffer gaa igen, er det netop ud fra den Opfattelse, at de maa anvendes og forstaaes paa samme Maade, hvorpaa de har været anvendte og forstaaede fra 1849 indtil 1915. Og de paa-gældende Paragraffer har utvivlsomt bestandig været forstaaede saaledes, at de hævdede Statens Ret overfor den enkelte, men ikke begrænsede Statens Ret til at træffe hvilken som helst Bestemmelse med Hensyn til, hvorledes Værnepligten skulde ordnes, eller om man skulde have et Militærvæsen, der ikke hvilede paa Værnepligt.

Det ærede Medlem mente, at det, som her er Tale om, er noget, som er afvigende fra alle de Fritagelsesgrunde, der fandtes i Værnepligtsloven af 1849, idet det ærede Medlem sagde, at det, her er Tale om, er, at man kunde blive fri, naar man siger, at man ikke vil. Men det forekommer mig, at det ærede Medlem ikke har ganske Ret deri. Der staar i dette Lovforslag, at man kan blive fritaget for den egentlige Militærtjeneste, naar man gør andet, civilt